

UNIDADES DIDÁCTICAS DE ENSINO PRIMARIO
CULTURA E TRADICIÓN DE GALICIA

CADERNO Nº 5

ANTIGOS OFICIOS

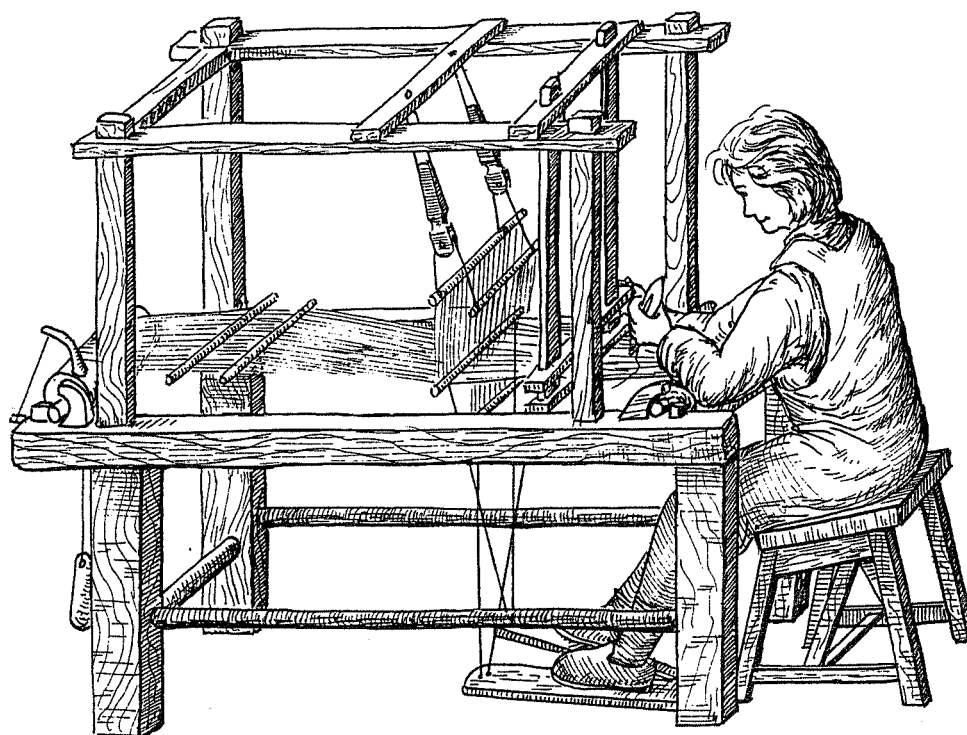
RAMÓN PICO

A VIDA DOS NOSOS ANTEPASADOS

Hoxe, cando queremos mercar calquera cousa, imos á tenda, ó supermercado ou ó hipermercado e xa a temos,. pero esto é así dende hai só uns poucos anos.

Antigamente en Galicia a inmensa maioría da xente vivía en aldeas e pequenos pobos e a penas había tendas. Moitas das cousas que necesitaba xa as producía na casa: a maioría dos alimentos cultivábaos ou obtíñaos da cría de animais. As cousas que non producía, como os zapatos, as ferramentas ou os mobles, tiña que mercalas na feira ou encargarlhas a un artesán.

Nos pobos galegos había moitos artesáns. Os ferreiros facían as ferramentas para os campesiños, os zoqueiros facían os zocos e as zocas, os canteiros tallaban as pedras para as construcións...

As teas para face-la roupa tecíanse nos teares que había en moitas casas. Usábase o liño e a la.

Cando comezan as fábricas a producir en serie, en grandes cantidades e máis barato, moitos destes oficios foron desaparecendo. Hoxe xa quedan moi poucos artesáns.

Nesta unidade imos ver algúns destes oficios

ANTIGOS OFICIOS

MOITOS XA CASE DESAPARECIDOS

A PALILLEIRA

Este é un oficio que ten moita tradición pola zona da Costa da Morte.

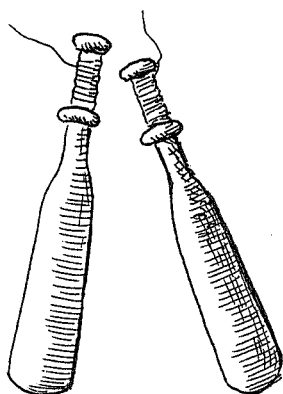
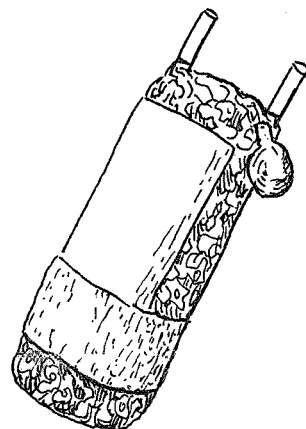
As palilleiras fan os *encaixes de bolillos*, que en toda Galicia se coñecen como "*encaixes de Camariñas*", aínda que sexan feitos noutros lugares. Este tipo de encaixes tamén se fai noutros sitios de España.

Os encaixes son tecidos en forma de rede chea de debuxos, lixeira e transparente, de gran valor, que se usa normalmente como adorno para outras teas.

Para face-lo encaixe, son necesarias dúas cousas: a *almofada* e os *palillos* ou *bolillos*.

A *almofada* faise cun feixe de palla armado con dous paus e envolto todo nun pano ben tenso. Pola parte superior sobresaen os dous paus, e dun deles cólgase unha bolsiña para os alfinetes, tesoiras, etc. Pola parte onde van roza-los palillos e as mans da palilleira,ponse un anaco de pel de ovella.

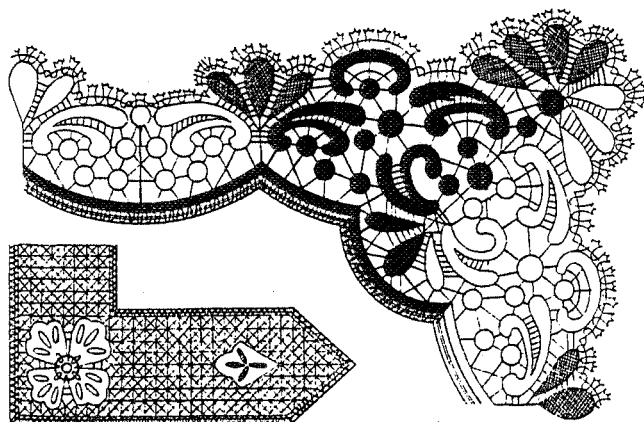
Os *palillos* ou *bolillos* son unhas pezas torneadas de madeira de buxo, duns dez centímetros de longo, algo máis grosos pola parte de abaixo, para que fagan peso. Nos bolillosponse o fío co que se vai traballar.

Tamén son necesarios o cartón co debuxo do encaixe que se vai facer e os alfinetes, que van picando todo o debuxo.

PEQUENA HISTORIA

Non é un oficio moi antigo. En Galicia ten menos de catrocentos anos. Xa se coñecía en Italia e Flandes (Holanda, Bélxica...) no século XV. De aí suponse que pasou a España e tamén a Galicia no XVI. No XVII xa eran famosos os encaixes de Camariñas e os doutros lugares de España.

Antigamente as palilleiras adoitaban reunirse na casa dunha delas para traballar e charlar. Alí ían os mozos para "facerlle as beiras" ás palilleiras.

Típicos debuxos dos cartóns que se usan nos encaixes de Camariñas.

O AFIADOR E A RODA

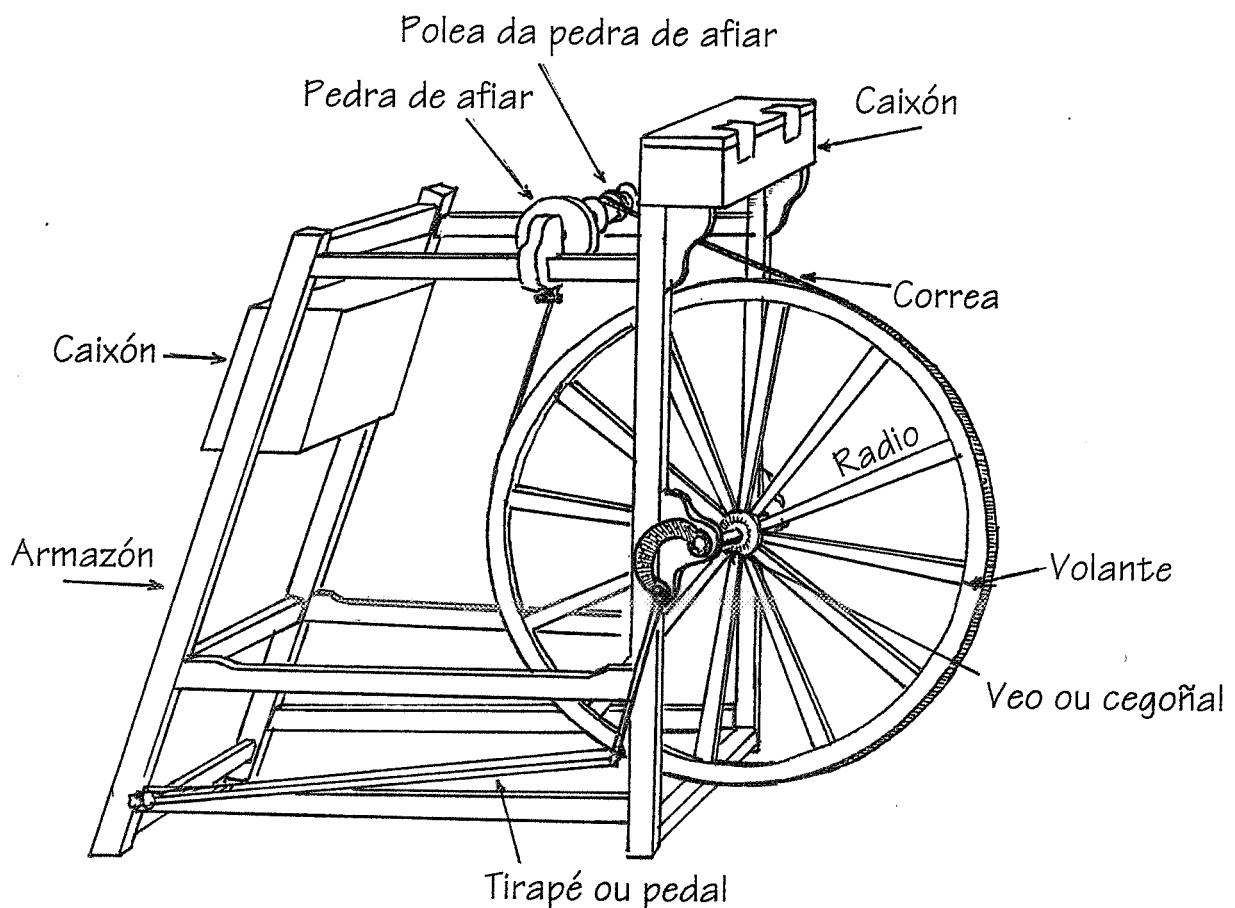
É un dos oficios máis tipicamente galego. Case tódolos afiadores proceden da provincia de Ourense, máis concretamente, do concello de Nogueira de Ramuín.

Os afiadores non tiñan un lugar fixo de traballo. Ían dun sitio a outro percorrendo o mundo sempre coa súa *roda*.

A roda do afiador vai montada sobre unha estrutura de madeira e funciona polo movemento do *cegoñal* e o *tirapé*, transmitindo o movemento á *pedra de afiar* por medio dunha correa.

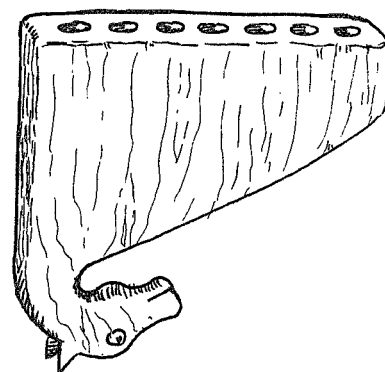
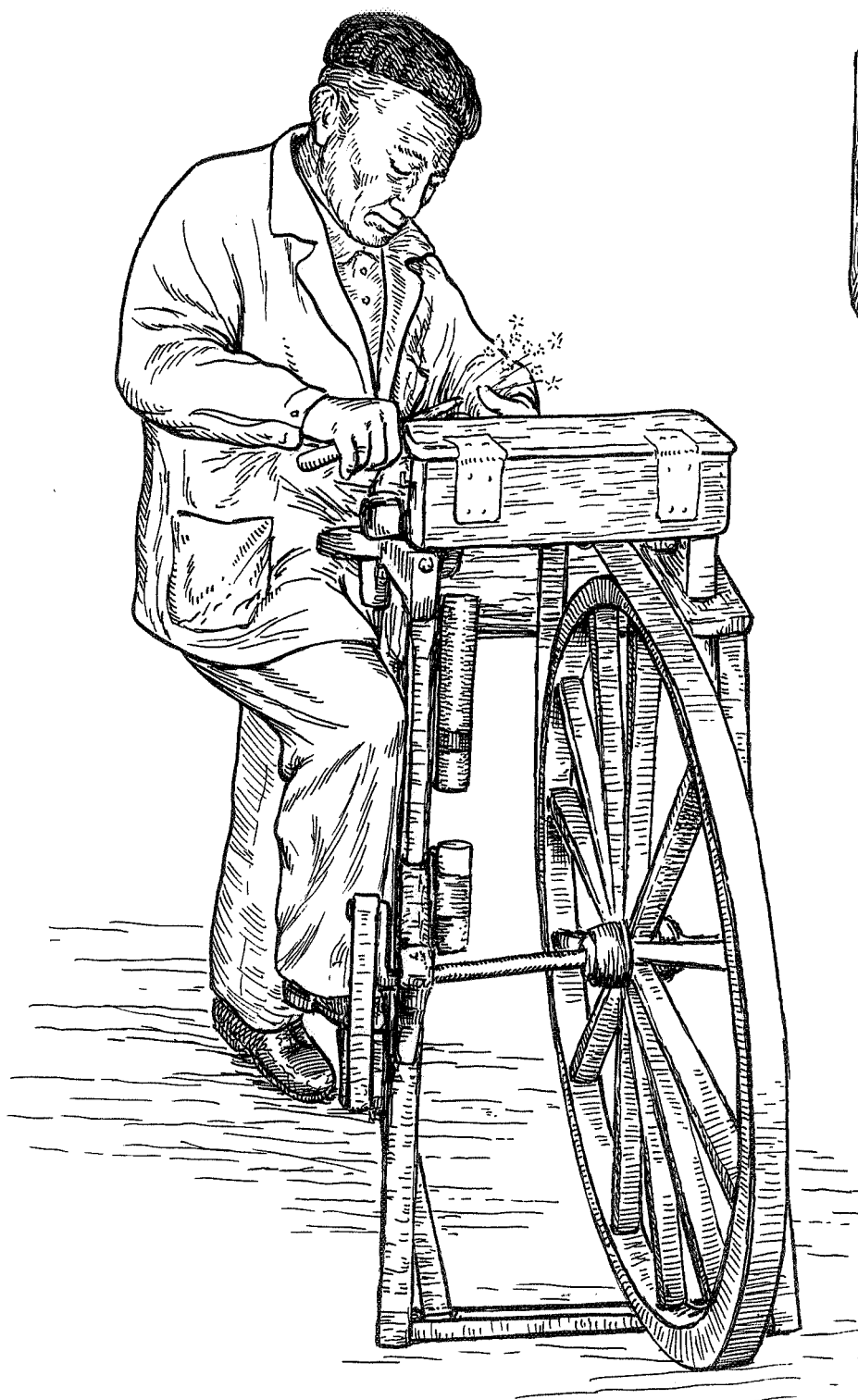
Leva á parte un ou dous caixóns onde se gardan as ferramentas: os alicates, o martelo, a bigornia...

A RODA DO AFIADOR

Cando non se traballa coa roda, quítaselle a correa e cóllese por dúas patas a así pódese levar dun lado a outro.

O traballo do afiador consistía (e aínda consiste) en ir dun pobo a outro arranxando coitelos, navallas, tixeiras, tixolas, caldeiros, paraugas, etc. e avisando da súa presenza polas rúas tocando o *chifre*, unha especie de frauta.

Típico *chifre* dos afiadores, feito en madeira de buxo.

Hoxe en día os afiadores que quedan xa non usan a roda. Foi substituída por unha motocicleta adaptada para move-la pedra de afiar.

